

บทที่ 4

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาลักษณะการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอดที่ได้รับการดูแลโดยนิตินพยาบาลที่ห้องคลอด โรงพยาบาลเชิงเทรา ในภาคการศึกษาที่หนึ่ง ปีการศึกษา 2542 เฉพาะรายที่คลอดทางช่องคลอดและบุตรมีชีวิต เลือกตัวอย่างโดยการสุ่มแบบกลุ่ม ได้ตัวอย่างจำนวน 167 คน ทำการเก็บข้อมูลเดือนสิงหาคม ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2542 ผลการวิจัยนำเสนอตามลำดับดังนี้คือ

1. ลักษณะสถานภาพส่วนบุคคล
2. ลักษณะการคลอด
3. การรับรู้ประสบการณ์การคลอด

1. ลักษณะสถานภาพส่วนบุคคล

ลักษณะสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ในด้านอายุระดับการศึกษา และรายได้ของครอบครัว มีลักษณะดังนี้

1.1 อายุ มีอายุระหว่าง 15 ถึง 43 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 20-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 76.6

1.2 ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาตั้งแต่ไม่ได้เรียน จนถึงจบอุดมศึกษา โดยสถานภาพมากที่สุดคือ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 50.9

1.3 รายได้ของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ของครอบครัวตั้งแต่ 0 บาทต่อเดือน ถึง 200,000 บาทต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุดมีรายได้ครอบครัวระหว่าง 0 - 5,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 48.5 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้

สถานภาพของผู้คลอด		จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)	15-19	28	16.8
	20-34	128	76.6
	35-43	11	6.6
ระดับการศึกษา			
	ไม่ได้เรียน	2	1.2
	ประถมศึกษา	72	43.1
	มัธยมศึกษา	85	50.9
	อุดมศึกษา	8	4.8
รายได้ของครอบครัว (บาทต่อเดือน)			
	0-5,000	81	48.5
	5,001-10,000	49	29.3
	10,001-15,000	17	10.2
	15,001-20,000	9	5.4
	20,001-50,000	10	6.0
	50,001-200,000	1	0.6

2. ลักษณะการคลอด

- 2.1 ลำดับการคลอด เป็นการคลอดครั้งแรกเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 54.5
- 2.2 ประเภทของนิสิตที่ดูแล ดูแลโดยนิสิตหลักสูตรปกติ คิดเป็นร้อยละ 75.4
- 2.3 วิธีการคลอด เกือบทั้งหมดคือร้อยละ 92.8 คลอดเอง
- 2.4 การได้รับยาแก้ปวด ส่วนใหญ่ไม่ได้รับยาแก้ปวด คิดเป็นร้อยละ 61.1
- 2.5 ประเภทของผู้คลอด เป็นผู้คลอดสามัญมากกว่าคือ ร้อยละ 52.1
- 2.6 ระยะเวลาคลอด ส่วนใหญ่นาน 3.1-8.0 ชั่วโมง คิดเป็น ร้อยละ 44.9
- 2.7 ระยะเวลาที่อยู่ในความดูแลของนิสิตในห้องคลอด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในความดูแลของนิสิตนาน 3.0-5.0 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 49.1
- 2.8 เพศของทารก ส่วนใหญ่คือร้อยละ 55.1 คลอดทารกเพศชาย

- 2.9 น้ำหนักของทารกแรกเกิด 3,000-3,990 กรัมเป็นส่วนใหญ่คือร้อยละ 53.3
- 2.10 คะแนนแอฟการ์ด ร้อยละ 98.8 ทารกมีคะแนนแอฟการ์ด 10
- 2.11 เวรที่คลอด ส่วนใหญ่คลอดเวรเช้า คิดเป็น ร้อยละ 72.5
- 2.11 ความเชื่อมั่นในการคลอด ร้อยละ 75.4 เชื่อมั่นว่าคลอดเองได้ในระดับมาก

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการคลอดของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะการคลอด	จำนวน	ร้อยละ
ลำดับการคลอด		
คลอดครั้งแรก	91	54.5
คลอดครั้งหลัง	76	45.5
ประเภทของนิสิตที่ดูแล		
นิสิตภาคปกติ	126	75.4
นิสิตต่อเนื่อง	41	24.6
วิธีการคลอด		
คลอดเอง	155	92.8
ใช้เครื่องดูดสุญญากาศ	11	6.6
ใช้คีมช่วยคลอด	1	0.6
การได้รับขานักปวด		
ไม่ได้รับ	102	61.1
ได้รับ	65	38.9
ประเภทการรับบริการ		
ผู้คลอดสามัญ	87	52.1
ผู้คลอดพิเศษ	80	47.9
ระยะเวลาคลอด (ชั่วโมง)		
1-3.0	26	15.6
3.1-8.0	75	44.9
8.1-12.0	42	25.1
12.1-19.7	24	14.4

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะการคลอด	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาที่นิสิตดูแล (ชั่วโมง)		
3.0-5.0	82	49.1
5.1-8.0	58	34.7
8.1-12.0	22	13.2
12.1-28.0	5	3.0
เพศของทารก		
ชาย	92	55.1
หญิง	75	44.9
น้ำหนักของทารกแรกเกิด (กรัม)		
1,760-2,490	11	6.6
2,500-2,990	64	38.3
3,000-3,990	89	53.3
4,000-4,600	3	1.8
คะแนนแอสการ์ของทารกนาที่ที่ 5		
8-9	2	1.2
10	165	98.8
เวรที่คลอด		
เวรเช้า	121	72.5
เวรบ่าย-ดึก	46	27.5
ความเชื่อมั่นในการคลอด		
คิดว่าคลอดเองไม่ได้	8	4.8
เชื่อมั่นว่าคลอดเองได้ระดับน้อย	4	2.4
เชื่อมั่นว่าคลอดเองได้ระดับปานกลาง	29	17.4
เชื่อมั่นว่าคลอดเองได้ระดับมาก	126	75.4

137416

198.2
244 65

2.12 ลักษณะค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างด้านอายุ รายได้ของครอบครัว ระยะเวลาคลอด ระยะเวลาที่อยู่ในความดูแลของนิสิต น้ำหนักทารกแรกเกิด มีดังนี้ อายุเฉลี่ย 25.21 ปี รายได้ครอบครัวเฉลี่ยเดือนละ 9,661.08 บาท ระยะเวลาคลอดเฉลี่ย 7.33 ชั่วโมง ระยะเวลาที่อยู่ในความดูแลของนิสิตเฉลี่ย 6.24 ชั่วโมง น้ำหนักทารกแรกเกิดเฉลี่ย 3,049.58 กรัม (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ รายได้ครอบครัวต่อเดือน ระยะเวลาคลอด ระยะเวลาที่อยู่ในความดูแลของนิสิต น้ำหนักทารกแรกเกิด

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	ค่าสูงสุด-ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
อายุ (ปี)	15-43	25.21	5.67
รายได้ครอบครัว (บาทต่อเดือน)	0-200,000	9,661.08	16,777.52
ระยะเวลาคลอด (ชั่วโมง)	1.0-19.7	7.33	4.33
ระยะเวลาที่นิสิตดูแล (ชั่วโมง)	3.0-28.0	6.24	3.17
น้ำหนักทารกแรกเกิด	1,760-4,600	3,049.58	429.11

2.13 ลักษณะการเฝ้าคลอดที่ผู้คลอดต้องการ

กลุ่มตัวอย่างมากที่สุดคือ ร้อยละ 46.1 ต้องการให้สามีเฝ้าคลอด ส่วนกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 3.0 ต้องการให้น้องเฝ้าคลอด (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการเฝ้าคลอด

ความต้องการสำคัญของผู้คลอดในการเฝ้าคลอด	จำนวน	ร้อยละ
1. สามีเฝ้าคลอด	77	46.1
2. มารดาเฝ้าคลอด	30	18.0
3. ใครก็ได้เฝ้าตลอดเวลา	24	14.4
4. ไม่ต้องเฝ้าตลอดแต่พูดดีและมีเมตตา	31	18.6
5. น้องเฝ้าคลอด	5	3.0
รวม	167	100.00

3. การรับรู้ประสบการณ์การคลอด

3.1 การรับรู้ประสบการณ์การคลอดแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการดูแลที่ได้รับ มี 12 ข้อ คะแนนเต็ม 48 คะแนน ด้านการเผชิญภาวะเจ็บครรภ์ มี 3 ข้อ คะแนนเต็ม 12 คะแนน ด้านความรู้สึกต่อเหตุการณ์คลอด มี 5 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน และ เมื่อเฉลี่ยค่าคะแนนรายด้านให้มีคะแนนเต็มเป็น 4 เท่ากันทุกด้าน มีคะแนนเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

3.1.1 การรับรู้ประสบการณ์การคลอดรวม มีคะแนนเฉลี่ย 3.24, และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.47

3.1.2 ด้านความรู้สึกต่อเหตุการณ์คลอดมีคะแนนเฉลี่ย 3.42, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72

3.1.3 ด้านความรู้สึกต่อการดูแลที่ได้รับ มีคะแนนเฉลี่ย 3.36, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57

3.1.4 ด้านการเผชิญภาวะเจ็บครรภ์ มีคะแนนเฉลี่ย 2.45, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.15 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้ประสบการณ์การคลอด

การรับรู้ประสบการณ์การคลอด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
ด้านความรู้สึกต่อการดูแลที่ได้รับ	3.36	0.57	ดี
ด้านการเผชิญภาวะเจ็บครรภ์	2.45	1.15	ดี
ด้านความรู้สึกต่อเหตุการณ์คลอด	3.42	0.72	ดี
การรับรู้ประสบการณ์การคลอดรวม	3.24	0.47	ดี

หมายเหตุ คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ประสบการณ์การคลอด 0-1.99 ระดับไม่ดี

คะแนน 2.00-4.00 ระดับดี

3.2 ด้านความรู้สึกต่อการดูแลที่ได้รับ ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ดูแลด้วย สีนํ้ายิ้มแย้มและท่าที่เป็นมิตร ($\bar{X}=3.71$, $SD=0.54$) รองลงมาคือ อยู่เป็นเพื่อนตลอดเวลาที่ เจ็บครรภ์ ($\bar{X}=3.69$, $SD=0.82$) อันดับที่สามคือ พุดคุยปลอบโยนให้กำลังใจในขณะเจ็บครรภ์ ($\bar{X}=3.68$, $SD=0.64$) ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ บอกข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการ คลอด ($\bar{X}=2.87$, $SD=1.33$) และช่วยเหลือในการติดต่อกับญาติขณะรอคลอดและภายหลัง คลอด ($\bar{X}=2.87$, $SD=1.45$) ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยเป็นลำดับที่สามคือ บอกข้อมูลเกี่ยวกับ เวลาเกิด เพศ สุขภาพ น้ำหนักของบุตร ($\bar{X}=3.01$, $SD=1.22$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของคะแนนการรับรู้ ประสิทธิภาพการคลอดรายข้อด้านความรู้สึกต่อการดูแลที่ได้รับ

ลำดับ	การรับรู้ประสิทธิภาพการคลอด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
1	ดูแลด้วยสีนํ้ายิ้มแย้มและท่าที่เป็นมิตร	3.71	0.54	ดี
2	อยู่เป็นเพื่อนตลอดเวลาที่เจ็บครรภ์	3.69	0.82	ดี
3	พุดคุยปลอบโยนให้กำลังใจในขณะเจ็บครรภ์	3.68	0.64	ดี
4	ช่วยเหลือเพื่อความสุสบาย	3.58	0.77	ดี
5	การดูแลที่ได้รับ	3.58	0.84	ดี
6	ช่วยเหลือเพื่อบรรเทาปวด	3.46	1.01	ดี
7	ช่วยเหลือให้ได้บอกอดลูก และดูดนมแม่เร็วที่ สุด	3.41	1.16	ดี
8	ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีหายใจเพื่อบรรเทาปวด	3.37	0.80	ดี
9	อธิบายขั้นตอนการคลอดให้คลายความวิตก กังวล	3.10	1.18	ดี
10	บอกข้อมูลเกี่ยวกับเวลาเกิด เพศ สุขภาพ น้ำหนักของบุตร	3.01	1.22	ดี
11	บอกข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการคลอด	2.87	1.33	ดี
12	ช่วยเหลือในการติดต่อกับญาติขณะรอคลอด และภายหลังคลอด	2.87	1.45	ดี

3.3 ด้านการเผชิญภาวะเจ็บครรภ์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ขณะเจ็บท้องหายใจลึกๆ ยาวๆ เพื่อลดปวดได้ ($\bar{X}=3.10$, $SD=1.18$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ขณะเจ็บท้องสามารถเอาชนะความเจ็บปวดได้ ($\bar{X}=2.02$, $SD=1.58$)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของคะแนนการรับรู้ประสบการณ์การคลอดรายข้อด้านความรู้สึกต่อการเผชิญภาวะเจ็บครรภ์

ลำดับ	การรับรู้ประสบการณ์การคลอด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1	ขณะเจ็บท้องหายใจลึกๆ ยาวๆ เพื่อลดปวดได้	3.10	1.18	ดี
2	สามารถควบคุมตนเองได้ขณะเจ็บท้อง	2.53	1.38	ดี
3	สามารถเอาชนะความเจ็บปวดขณะเจ็บท้อง	2.02	1.58	ดี

3.4 ด้านความรู้สึกต่อเหตุการณ์คลอด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เป็นสุขเมื่อนึกถึงการคลอด ($\bar{X}=3.84$, $SD=0.54$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือความรู้สึกไม่กลัวลูกเป็นอันตรายระยะคลอด ($\bar{X}=3.10$, $SD=1.32$)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของคะแนนการรับรู้ประสบการณ์การคลอดรายข้อด้านความรู้สึกต่อเหตุการณ์คลอด

ลำดับ	การรับรู้ประสบการณ์การคลอด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1	เป็นสุขเมื่อนึกถึงการคลอด	3.84	0.54	ดี
2	เป็นสุขขณะโอบกอดลูกครั้งแรก	3.70	0.98	ดี
3	ความมั่นใจว่าสามารถคลอดได้เอง	3.23	1.32	ดี
4	ไม่กลัวตัวเองเป็นอันตรายระยะคลอด	3.21	1.26	ดี
5	ไม่กลัวลูกเป็นอันตรายระยะคลอด	3.10	1.32	ดี

3.5 คะแนนการรับรู้ประสบการณ์การคลอดรายบุคคล เมื่อพิจารณาคะแนนรายด้านของแต่ละคนพบว่า

(1) ด้านความรู้สึกต่อการดูแลที่ได้รับ คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ 1.00 (คะแนนเต็ม 4.00) กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดไม่ดี (1.00 ถึง 1.99 คะแนน) มีเพียงร้อยละ 2.4

(2) ด้านการเผชิญภาวะเจ็บครรภ์ คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ 0 (คะแนนเต็ม 4.00) กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดไม่ดี (0 ถึง 1.99 คะแนน) มีมากถึงหนึ่งในสาม คือร้อยละ 32.3

(3) ด้านความรู้สึกต่อเหตุการณ์คลอด คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ 1.40 (คะแนนเต็ม 4.00) กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดไม่ดี (1.40 ถึง 1.99 คะแนน) มีเพียงร้อยละ 4.8

(4) การรับรู้ประสบการณ์การคลอดโดยรวม คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ 1.80 (คะแนนเต็ม 4.00) กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดไม่ดี (1.80 คะแนน) มีเพียงรายเดียว คิดเป็นร้อยละ 0.6

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการรับรู้ประสบการณ์การคลอดรายด้าน

การรับรู้ประสบการณ์การคลอดรายด้าน	จำนวน	ร้อยละ	ระดับ
1. ด้านความรู้สึกต่อการดูแลที่ได้รับ			
1.00 ถึง 1.99 คะแนน	4	2.4	ไม่ดี
2.00 ถึง 4.00 คะแนน	163	97.6	ดี
2. ด้านการเผชิญภาวะเจ็บครรภ์			
0 ถึง 1.99 คะแนน	54	32.3	ไม่ดี
2.00 ถึง 4.00 คะแนน	113	67.7	ดี
3. ด้านความรู้สึกต่อเหตุการณ์คลอด			
1.40 ถึง 1.99 คะแนน	8	4.8	ไม่ดี
2.00 ถึง 4.00 คะแนน	159	95.2	ดี
4. การรับรู้ประสบการณ์การคลอดโดยรวม			
1.80 คะแนน	1	0.6	ไม่ดี
2.00 ถึง 4.00 คะแนน	166	99.4	ดี

5. เปรียบเทียบคะแนนการรับรู้ประสบการณ์การคลอด

5.1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ประสบการณ์การคลอดโดยรวม ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาพการคลอดต่างกัน พบว่า ผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันคือผู้คลอดครั้งแรกกับครั้งหลัง และผู้ที่มีระยะเวลาคลอดแตกต่างกัน (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ประสบการณ์การคลอดโดยรวม ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาพการคลอดต่างกัน

สภาพการคลอด	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t	P value (2-tailed)
ลำดับการคลอด					
ครั้งแรก	91	62.49	9.62	-3.554	.001
ครั้งหลัง	76	67.43	8.29		
ประเภทของนิสิตผู้ดูแล					
หลักสูตรปกติ	126	64.89	8.96	0.296	ns
หลักสูตรต่อเนื่อง	41	64.39	10.56		
ระยะเวลาคลอด					
ไม่เกิน 8 ชั่วโมง	101	66.60	9.03	3.229	.001
เกิน 8 ชั่วโมง	66	61.95	9.20		
เวลาที่คลอด					
เวรเช้า	121	65.50	9.34	1.643	ns
เวรยามวิกาล	46	62.85	9.22		
ประเภทของผู้คลอด					
ผู้คลอดสามัญ	87	64.37	9.32	-0.573	ns
ผู้คลอดพิเศษ	80	65.20	9.42		
การได้รับยาแก้ปวด					
ไม่ได้รับยาแก้ปวด	102	64.22	9.88	-0.953	ns
ได้รับยาแก้ปวด	65	65.63	8.46		

5.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ประสบการณ์การคลอดด้านความรู้สึกต่อการดูแลที่ได้รับ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาพการคลอดต่างกัน พบว่า ผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันคือผู้คลอดครั้งแรกกับครั้งหลัง ผู้คลอดเวรเข้ากับเวรยามวิกาล และผู้คลอดที่ได้รักษาแก้ปวดแตกต่างกัน (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ประสบการณ์การคลอดด้านความรู้สึกต่อการดูแลที่ได้รับ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาพการคลอดต่างกัน

สภาพการคลอด	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	P value (2-tailed)
ลำดับการคลอด					
ครั้งแรก	91	39.25	7.56	-2.228	.027
ครั้งหลัง	76	41.61	5.74		
ประเภทของนิสิตผู้ดูแล					
หลักสูตรปกติ	126	40.21	6.48	-0.384	ns
หลักสูตรต่อเนื่อง	41	40.68	8.05		
ระยะเวลาคลอด					
ไม่เกิน 8 ชั่วโมง	101	40.50	7.14	0.421	ns
เกิน 8 ชั่วโมง	66	40.05	6.49		
เวรที่คลอด					
เวรเช้า	121	41.29	6.67	3.015	.003
เวรยามวิกาล	46	37.78	6.83		
ประเภทของผู้คลอด					
ผู้คลอดสามัญ	87	40.67	6.40	0.672	ns
ผู้คลอดพิเศษ	80	39.95	7.38		
การได้รับยาแก้ปวด					
ไม่ได้รับยาแก้ปวด	102	39.22	7.70	-2.916	.004
ได้รับยาแก้ปวด	65	42.06	4.91		

5.3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ประสบการณ์การคลอดด้านความสามารถของสัญญาณจะเจ็บครรภ์ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาพการคลอดต่างกัน พบว่า ผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันคือผู้คลอดครรภ์แรกกับครรภ์หลัง และผู้คลอดที่ได้รับยาแก้ปวดแตกต่างกัน (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ประสบการณ์การคลอดด้านความสามารถของสัญญาณจะเจ็บครรภ์ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาพการคลอดต่างกัน

สภาพการคลอด	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t	P value (2-tailed)
ลำดับการคลอด					
ครรภ์แรก	91	6.74	3.43	-2.593	.010
ครรภ์หลัง	76	8.11	3.36		
ประเภทของนิสิตผู้ดูแล					
หลักสูตรปกติ	126	7.49	3.40	0.870	ns
หลักสูตรต่อเนื่อง	41	6.95	3.63		
ระยะเวลาคลอด					
ไม่เกิน 8 ชั่วโมง	101	36.89	6.77	0.363	ns
เกิน 8 ชั่วโมง	66	61.95	9.20		
เวลาที่คลอด					
เวรเช้า	121	7.21	3.47	-0.875	ns
เวรยามวิกาล	46	7.74	3.42		
ประเภทของผู้คลอด					
ผู้คลอดสามัญ	87	7.11	3.59	-0.95	ns
ผู้คลอดพิเศษ	80	7.63	3.30		
การได้รับยาแก้ปวด					
ไม่ได้รับยาแก้ปวด	102	8.03	3.38	3.227	.002
ได้รับยาแก้ปวด	65	6.31	3.34		

5.4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ประสบการณ์การคลอดด้านความรู้สึกต่อเหตุการณ์คลอดระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาพการคลอดต่างกัน พบว่า ผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันคือผู้คลอดครรภ์แรกกับครรภ์หลัง และผู้คลอดที่มีระยะเวลาคลอดแตกต่างกัน (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ประสบการณ์การคลอดด้านความรู้สึกต่อเหตุการณ์คลอด ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาพการคลอดต่างกัน

สภาพการคลอด	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	P value (2-tailed)
ลำดับการคลอด					
ครรภ์แรกกับ	91	16.51	3.83	-2.351	.020
ครรภ์หลัง	76	17.78	3.16		
ประเภทของนิสิตผู้ดูแล					
หลักสูตรปกติ	126	17.19	3.51	0.673	ns
หลักสูตรต่อเนื่อง	41	16.75	3.82		
ระยะเวลาคลอด					
ไม่เกิน 8 ชั่วโมง	101	17.71	3.19	2.743	.007
เกิน 8 ชั่วโมง	66	16.12	3.94		
เวลาที่คลอด					
เวรเช้า	121	16.99	3.60	-0.537	ns
เวรยามวิกาล	46	17.33	3.56		
ประเภทของผู้คลอด					
ผู้คลอดสามัญ	87	16.59	3.59	-1.90	ns
ผู้คลอดพิเศษ	80	17.63	3.30		
การได้รับยาแก้ปวด					
ไม่ได้รับยาแก้ปวด	102	16.97	3.74	-0.510	ns
ได้รับยาแก้ปวด	65	17.26	3.35		

การอภิปรายผล

1. สภาพผู้คลอด

จากตารางที่ 1 และ 2 พบว่า รายได้ของผู้คลอดส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ จนถึงปานกลาง จำนวนผู้คลอดที่นิสิตหลักสูตรภาคปกติดูแลมีมากกว่าที่นิสิตหลักสูตรภาคพิเศษดูแล มีผู้คลอดเวรเช้ามากกว่าผู้คลอดเวรยามวิกาล ผู้คลอดเกือบทั้งหมดคลอดเอง ผู้คลอดที่ไม่ได้รับยาแก้ปวดมีมากกว่าผู้คลอดที่ได้รับยาแก้ปวด ในระยะก่อนเจ็บครรภ์ส่วนใหญ่เชื่อมั่นว่าคลอดเองได้ จำนวนผู้คลอดที่มีระยะคลอดรวดเร็ว (1-3 ชั่วโมง) มีจำนวนใกล้เคียงกับผู้คลอดที่มีระยะคลอดยาวนาน (เกิน 12 ชั่วโมง) ผู้คลอดที่นิสิตดูแลเป็นผู้คลอดพิเศษจำนวนใกล้เคียงกับผู้คลอดสามัญ เนื่องจากผู้คลอดส่วนหนึ่งไม่สะดวกในการมาตรวจครรภ์ที่โรงพยาบาล จึงไปตรวจครรภ์ที่คลินิกแพทย์และมีแพทย์เจ้าของไข้ ผู้คลอดบางส่วนเชื่อมั่นว่าการดูแลโดยแพทย์เจ้าของไข้ปลอดภัยกว่าการดูแลโดยแพทย์ทั่วไป น้ำหนักแรกเกิดของทารกอยู่ในเกณฑ์ปกติคือ ร้อยละ 91.6 มีน้ำหนัก 2,500 ถึง 3,990 กรัม ไม่พบว่าทารกหายใจมีคะแนนแอฟการ์ในนาทีที่ 5 ต่ำกว่า 8 คะแนน แสดงว่าสุขภาพของทารกแข็งแรงทุกคน

จากค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างในตารางที่ 3 พบว่า อยู่ในเกณฑ์ทุกข้อ ยกเว้น ค่าเฉลี่ยรายได้ของครอบครัวไม่สามารถบอกคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างได้ เนื่องจากมีผู้คลอดรายหนึ่งมีรายได้สูงถึง 200,000 บาทต่อเดือน ทำให้ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงกว่าค่าเฉลี่ยเกือบหนึ่งเท่าตัว

ลักษณะการเฝ้าคลอดที่ผู้คลอดต้องการพบว่า เกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างต้องการให้สามีเฝ้าคลอด ทั้งนี้เนื่องจากสามีเป็นแรงสนับสนุนทางสังคมอันดับที่หนึ่งของผู้คลอดสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องแรงสนับสนุนทางสังคมและผลกระทบต่อประสบการณ์การคลอด ซึ่งทำการศึกษาในมารดา 200 รายพบว่า มารดาแต่ละรายมีบุคคลที่เป็นแรงสนับสนุนทางสังคมมากถึง 7 คน โดยบุคคลที่สำคัญที่สุดคือสามี (Tarkka & Paunonen 1996 : 70-75) โรงพยาบาลอาจต้องทบทวนนโยบายการห้ามญาติเข้าไปในห้องคลอด โดยปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้คลอดและครอบครัวมากขึ้น

2. การรับรู้ประสบการณ์การคลอด

2.1 การรับรู้ประสบการณ์การคลอดโดยรวม

ค่าเฉลี่ยของการรับรู้ประสบการณ์การคลอดรายด้านจากตารางที่ 5 พบว่า การรับรู้ประสบการณ์การคลอดด้านความสามารถเผชิญภาวะเจ็บครรภ์มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นมาก และพิจารณาคะแนนรายข้อพบว่า คะแนนเฉลี่ยเกือบทุกข้อต่ำกว่าคะแนนการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของด้านอื่น ข้อที่มีคะแนนต่ำที่สุดคือ ความสามารถเอาชนะความเจ็บปวด แสดงว่าผู้คลอดที่ได้รับการดูแลโดยนิตินพยาบาลรับรู้ว่าคุณไม่สามารถเผชิญภาวะเจ็บครรภ์ได้ดี ผลการศึกษานี้แตกต่างจากการศึกษาของสุปราณี อัทธเสรี, ศิริพร ฉัตรโพธิ์ทอง และ เขียวลักษณ์ เสรีเสถียร (2533 : 31-42) ที่พบว่า การพยาบาลทางด้านจิตใจหรือการประคับประคองผู้คลอดขณะเจ็บครรภ์สามารถช่วยให้ผู้คลอดมีพฤติกรรมการเผชิญความเจ็บปวดดี ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าในการศึกษาดังกล่าวผู้คลอดอาจจะรู้สึกเจ็บปวดมาก แต่ไม่แสดงพฤติกรรมความเจ็บปวดออกมา

คะแนนการรับรู้ประสบการณ์การคลอดโดยรวมค่อนข้างสูง เมื่อจัดระดับเป็น 2 ระดับคือ ค่าคะแนนต่ำกว่าครึ่งหมายถึงการรับรู้ประสบการณ์การคลอดไม่ดี ส่วนค่าคะแนนตั้งแต่ครึ่งหนึ่งขึ้นไปหมายถึงการรับรู้ประสบการณ์การคลอดดี โดยเหตุที่จำนวนข้อคำถามแต่ละด้านไม่เท่ากันจึงปรับฐานคะแนนเต็มเฉลี่ยแต่ละด้านให้เป็น 4.00 เท่ากันหมด แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน (ตารางที่ 5) ก็พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ประสบการณ์การคลอดมีคะแนนเกินครึ่งทั้งสามด้าน โดยคะแนนด้านความรู้สึกต่อเหตุการณ์คลอดมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือด้านความรู้สึกต่อการดูแลที่ได้รับ และด้านความสามารถเผชิญภาวะเจ็บครรภ์ ตามลำดับ ทั้งนี้แสดงว่าผู้คลอดที่ได้รับการดูแลโดยนิตินพยาบาลมีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดในทางที่ดีทั้งด้านความรู้สึกต่อเหตุการณ์คลอด ความรู้สึกต่อการดูแลที่ได้รับ และด้านความสามารถเผชิญภาวะเจ็บครรภ์

การที่ผู้คลอดมีความรู้สึกที่ดีต่อการดูแลที่ได้รับ และมีความรู้สึกที่ดีต่อเหตุการณ์คลอดสอดคล้องกับการศึกษาอื่น ๆ (สุปราณี อัทธเสรี, ศิริพร ฉัตรโพธิ์ทอง และ เขียวลักษณ์ เสรีเสถียร 2533 : 31-42 ; Hodnett & Osborn 1989 : 289-297 ; Sosa et al. 1980 : 597-600) ที่พบว่า การมีเพื่อนประคับประคองผู้คลอดขณะเจ็บครรภ์ช่วยให้ผู้คลอดมีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดในทางที่ดี

2.2 การรับรู้ประสบการณ์การคลอดด้านความรู้สึกต่อการดูแลที่ได้รับ

เมื่อพิจารณาการรับรู้ประสบการณ์การคลอดด้านความรู้สึกต่อการดูแลที่ได้รับ รายชื่อ ชื่อที่มีคะแนนสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ดูแลด้วยสีหน้ายิ้มแย้มและท่าที่เป็นมิตร อยู่เป็นเพื่อนตลอดเวลาที่เจ็บครรภ์ และพูดคุยปลอบโยนให้กำลังใจในขณะที่เจ็บครรภ์ สอดคล้องกับการศึกษาของ วรณีย์ บรรเทิง และคณะ (2533 : 129-148) ซึ่งศึกษาความพึงพอใจของผู้คลอดต่อบริการพยาบาลของนิสิตพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยพบว่า ผู้คลอดมีความพึงพอใจสูงมากในด้านให้การต้อนรับด้วยท่าที่เป็นมิตร หน้าตายิ้มแย้ม แจ่มใส พูดจาสุภาพอ่อนโยน แสดงความเห็นอกเห็นใจแก่ผู้ป่วย ซึ่งในการศึกษานี้กลุ่มตัวอย่างกล่าวว่า เหตุผลที่รู้สึกประทับใจในธรรมาศยของนิสิตพยาบาลมาก เพราะรู้สึกวานิสิตพยาบาลมีความเห็นอกเห็นใจ และแสดงออกถึงห่วงใยผู้คลอดตลอดเวลา โดยผู้คลอดรู้สึกพอใจที่ได้รับการดูแลจากนิสิตพยาบาลหลาย ๆ คน และพอใจที่มีนิสิตมาพูดคุยกับตนมากกว่าหนึ่งคน กล่าวคือขณะที่นิสิตยังไม่มีผู้คลอดในความดูแล หรือเพื่อนพักรับประทานอาหาร นิสิตจะเข้าไปช่วยดูแลผู้คลอดที่อยู่ในความดูแลของเพื่อนด้วย อย่างไรก็ตามผู้คลอดส่วนใหญ่กล่าวว่า ต้องการให้นิสิตที่เป็นผู้ดูแลตั้งแต่แรกอยู่ด้วยจนกระทั่งคลอด

ผู้คลอดมักจำชื่อเล่นของนิสิตได้ และจากการสอบถามนิสิตและผู้คลอดทำให้ทราบว่าทั้งผู้คลอดและนิสิตมักจะทราบภูมิหลังของกันและกัน เช่น มาจากจังหวัดอะไร มีพี่น้องกี่คน บิดามารดาประกอบอาชีพอะไร นอกจากนี้เมื่อสิ้นสุดการดูแลแล้วทั้งนิสิตและผู้คลอดมักกล่าวถึงกันในทางบวก ข้อมูลนี้ทำให้ทราบว่าสัมพันธภาพระหว่างนิสิตและผู้คลอดมิได้จำกัดเฉพาะในเชิงวิชาชีพ แต่มีสัมพันธภาพเชิงสังคมแฝงอยู่ด้วย

กิจกรรมการดูแลที่นิสิตพยาบาลควรปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ได้แก่ ช่วยเหลือในการติดต่อกับญาติขณะรอคลอดและภายหลังคลอด บอกข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการคลอด บอกข้อมูลเกี่ยวกับเวลาเกิด เพศ สุขภาพ น้ำหนักของบุตร (จากตารางที่ 6)

การช่วยเหลือในการติดต่อกับญาติขณะรอคลอดและภายหลังคลอดพบว่า เวรยามวิกาลกระทำน้อยกว่าเวรเช้า บางครั้งนิสิตไม่พบญาติ เนื่องจากญาติไม่อยู่ ผู้คลอดบางรายไม่ทราบว่านิสิตได้ติดต่อกับญาติให้ ดังนั้นก่อนที่นิสิตจะติดต่อกับญาติ ควรพูดคุยสอบถามความ

ต้องการของผู้คลอดก่อนว่า ต้องการติดต่อให้ญาติทราบข้อมูลอะไรบ้าง และเมื่อมีญาติมาเยี่ยมที่หน้าห้องคลอด นิสิตควรบอกให้ผู้คลอดทราบทุกครั้ง การติดต่อกับญาติมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะญาติไม่สามารถเข้ามาในห้องคลอด มักรอคอยข่าวด้วยความกระวนกระวายใจ ผู้คลอดบางรายมาคนเดียวเนื่องจากอยู่กับสามีตามลำพังและสามีต้องไปทำงาน บ่อยครั้งที่นิสิตไปโทรศัพท์ติดต่อญาติให้แก่ผู้คลอด ดังนั้นเรื่องการติดต่อกับญาตินี้นิสิตอาจจะทำมากกว่าที่ผู้คลอดรับรู้ว่านิสิตทำ

การบอกข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการคลอดมีคะแนนน้อย เนื่องจากนิสิตเพิ่งเริ่มฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นวิชาแรก ยังไม่เคยมีประสบการณ์การเฝ้าดูแลผู้คลอด ทำให้ไม่เข้าใจอาการของผู้คลอดได้ดีเท่าที่ควร เมื่อนิสิตคาดเดาว่าผู้คลอดจะคลอด นิสิตต้องรายงานพยาบาลวิชาชีพหรืออาจารย์พยาบาลมาตรวจปากมดลูกให้ ประกอบกับการคาดคะเนเวลาคลอดค่อนข้างยากสำหรับนิสิตเนื่องจากผู้คลอดส่วนใหญ่ได้รับยาเร่งคลอด ทำให้นิสิตไม่มั่นใจที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการคลอด แต่นิสิตมักบอกให้ผู้คลอดทราบว่าปากมดลูกเปิดเท่าใดเมื่อมีการตรวจปากมดลูก

การบอกข้อมูลเกี่ยวกับเวลาเกิด เพศ สุขภาพ น้ำหนักของบุตร พบว่า เป็นกิจกรรมที่นิสิตให้ความสำคัญน้อย บางครั้งนิสิตนำทารกมาดูคนแม่โดยไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเวลาเกิดและน้ำหนักของทารก เมื่อถูกถาม นิสิตจึงสนใจ แต่ผู้คลอดมักไม่ถามเพราะมักจะอ่านจากป้ายชื่อมือของทารก

2.3 การรับรู้ประสบการณ์การคลอดด้านการเผชิญภาวะเจ็บครรภ์

การรับรู้ประสบการณ์การคลอดด้านการเผชิญภาวะเจ็บครรภ์มีคะแนนต่ำทุกข้อ เมื่อเทียบกับด้านอื่น ได้แก่ สามารถเอาชนะความเจ็บปวดขณะเจ็บท้อง สามารถควบคุมตนเองได้ขณะเจ็บท้อง ขณะเจ็บท้องหายใจลึกๆ ยาวๆ เพื่อลดปวดได้ ในการศึกษานี้มีผู้คลอดมากถึงร้อยละ 32.3 ที่มีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดด้านการเผชิญภาวะเจ็บครรภ์ไม่ดี ซึ่งจากการศึกษาของโลวี (Lowe 1989 : 237-245) พบว่า ความเชื่อมั่นในการควบคุมตนเองในการคลอดเป็นตัวทำนายระดับความเจ็บปวดในการคลอด นอกจากนี้ยังพบว่าความเชื่อมั่นในการควบคุมตนเองในการคลอดไม่มีความสัมพันธ์กับการได้รับการสอนเตรียมตัวคลอด ซึ่งหมายความว่า ผู้คลอดที่ได้รับการสอนเตรียมตัวคลอดหรือไม่ก็ตาม แต่หากมีความเชื่อมั่นในการควบคุมตนเองใน

การคลอด ก็จะมีความเจ็บปวดในการคลอดน้อย แสดงว่าในการศึกษานี้การดูแลที่ผู้คลอดได้รับการดูแลโดยนิตินพยาบาลยังไม่เพียงพอที่จะสร้างความเชื่อมั่นในการควบคุมตนเองในการคลอด ซึ่งน่าสนใจที่จะศึกษาต่อไปว่า ปัจจัยอะไรหรือวิธีการดูแลแบบใดที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นในการควบคุมตนเองในการคลอด

2.3 การรับรู้ประสบการณ์การคลอดด้านความรู้สึกต่อเหตุการณ์คลอด

ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ เป็นสุขเมื่อนึกถึงการคลอดครั้งนี้ ข้อที่มีมีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ไม่กลัวลูกเป็นอันตรายในระยะคลอด โดยพบว่าผู้คลอดมีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดด้านความรู้สึกต่อเหตุการณ์คลอดในระดับดี ร้อยละ 95.2 และระดับไม่ดี ร้อยละ 4.8 แสดงให้เห็นว่า ผู้คลอดที่ได้รับการดูแลโดยนิตินพยาบาลมีความรู้สึกที่ดีต่อเหตุการณ์การคลอดเป็นส่วนใหญ่

3. การเปรียบเทียบการรับรู้ประสบการณ์การคลอด

ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้มีเพียงสองข้อที่ได้รับการยอมรับคือ

(1) ผู้คลอดครรภ์แรกมีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดต่างจากผู้คลอดครรภ์หลัง ($p < .001$) โดยคะแนนการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอดครรภ์หลังสูงกว่าผู้คลอดครรภ์แรก อาจเนื่องจากผู้คลอดครรภ์หลังเคยมีประสบการณ์คลอดแล้ว จึงสามารถคาดหวังเหตุการณ์ได้สมจริงกว่าผู้คลอดครรภ์แรก

(2) ผู้คลอดที่มีระยะเวลาคลอดเกิน 8 ชั่วโมงมีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดแตกต่างจากผู้คลอดที่มีระยะเวลาคลอดไม่เกิน 8 ชั่วโมง ($p < .001$) สอดคล้องกับการศึกษาของสุปราณี อัทธเสรี และเขาวลักษณ์ เสรีเสถียร (2531 : ก) ที่พบว่าระยะเวลาคลอดสั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ประสบการณ์การคลอด

4. การวิเคราะห์เพิ่มเติม

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมจากวัตถุประสงค์ของการศึกษา (ดังตารางที่ 11, 12 และ 13) โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้ประสบการณ์การคลอดรายด้านทีละด้านระหว่างกลุ่มที่ต้องการทดสอบความแตกต่าง ได้ข้อค้นพบเพิ่มเติมดังนี้

4.1 การรับรู้ประสบการณ์การคลอดด้านการดูแลที่ได้รับ พบว่าแตกต่างกันระหว่าง

- (1) ผู้คลอดครรภ์แรกกับ ผู้คลอดครรภ์หลัง ($p=.027$)
- (2) ผู้คลอดเวรเช้ากับผู้คลอดเวรยามวิกาล ($p=.003$)
- (3) ผู้คลอดที่ได้รับยาแก้ปวดกับผู้คลอดที่ไม่ได้รับยาแก้ปวด ($p=.004$)

ในด้านลำดับการคลอดเป็นดังที่อธิบายแล้ว ส่วนด้านเวรที่ผู้คลอดได้รับการดูแลอธิบายได้ว่า นิสิตและเจ้าหน้าที่ในเวรเช้ามีจำนวนมากกว่าเวรยามวิกาล ทำให้ผู้คลอดที่คลอดในเวรเช้ามีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดด้านการดูแลที่ได้รับแตกต่างกับผู้คลอดที่คลอดในเวรยามวิกาล ส่วนด้านการได้รับยาแก้ปวดอธิบายได้ว่า ผู้คลอดที่ได้รับยาแก้ปวดกับผู้คลอดที่ไม่ได้รับยาแก้ปวดมักมีการแสดงความเจ็บปวดแตกต่างกัน จึงรับรู้ถึงการได้รับการดูแลต่างกัน

4.2 การรับรู้ประสบการณ์การคลอดด้านความสามารถเผชิญภาวะเจ็บครรภ์ พบว่ามีความแตกต่างกันระหว่าง

- (1) ผู้คลอดครรภ์แรกกับ ผู้คลอดครรภ์หลัง ($p=.010$)
- (2) ผู้คลอดที่ได้รับกับไม่ได้รับยาแก้ปวด ($p=.002$)

ผู้คลอดครรภ์หลังมีคะแนนสูงกว่าผู้คลอดครรภ์แรกอาจอธิบายได้ด้วยเหตุผลเดิมคือการที่เคยคลอดมาแล้วช่วยให้เผชิญภาวะเจ็บครรภ์ได้ดีกว่า และอาจประกอบกับธรรมชาติที่ผู้คลอดครรภ์หลังจะมีระยะเวลาเจ็บครรภ์สั้นกว่าผู้คลอดครรภ์แรกด้วย ส่วนด้านการได้รับยาแก้ปวดอธิบายได้ว่า ผู้คลอดที่ได้รับยาแก้ปวดกับผู้คลอดที่ไม่ได้รับยาแก้ปวดมักมีการแสดงความเจ็บปวดแตกต่างกัน จึงมีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดด้านความสามารถเผชิญภาวะเจ็บครรภ์ แตกต่างกัน

4.3 การรับรู้ประสบการณ์การคลอดด้านความรู้สึกต่อเหตุการณ์คลอด พบว่ามีความแตกต่างกันระหว่าง

- (1) ผู้คลอดครรภ์แรกกับ ผู้คลอดครรภ์หลัง ($p=.020$)
- (2) ผู้คลอดที่มีระยะเวลาคลอดไม่เกิน 8 ชั่วโมงกับผู้คลอดที่มีระยะเวลาคลอดเกิน 8 ชั่วโมง ($p=.007$)

ผู้คลอดครรภ์หลังมีคะแนนสูงกว่าผู้คลอดครรภ์แรกอาจอธิบายได้ดังใน ข้อ 4.2 ส่วนระยะเวลาคลอดที่พบว่า ผู้ที่มีระยะเวลาคลอดสั้นมีความรู้สึกต่อเหตุการณ์คลอดในทางที่ดีกว่า ผู้ที่มีระยะเวลาคลอดนาน ก็สอดคล้องกับการศึกษาของของสุปราณี อัครเสรี และเยาวลักษณ์ เสรีเสถียร (2531 : ก) ดังกล่าวแล้ว

4.4 การรับรู้ประสบการณ์การคลอดทุกด้านพบว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่าง

- (1) ผู้คลอดที่ได้รับการดูแลโดยนิตินิสิตหลักสูตรปกติกับ ผู้คลอดที่ได้รับการดูแลโดยนิตินิสิตหลักสูตรพิเศษ
  - (2) ผู้คลอดสามัญกับผู้คลอดพิเศษ
- การที่ผู้คลอดที่ได้รับการดูแลโดยนิตินิสิตหลักสูตรปกติกับ ผู้คลอดที่ได้รับการดูแลโดยนิตินิสิตหลักสูตรพิเศษ และผู้คลอดสามัญกับผู้คลอดพิเศษมีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดทุกด้านไม่แตกต่างกันแสดงถึงความสามารถในการดูแลของนิตินิสิตสองหลักสูตรเท่าเทียมกัน และนิตินิสิตให้การดูแลผู้คลอดเสมอหน้ากัน ไม่ได้ดูแลแตกต่างกันตามประเภทผู้คลอด